

**ETIČKI KODEKS
TELENORA CRNE GORE
(PPF GRUPE)**

Sadržaj

1. Uvodna izjava	3
2. Definicije	3
3. Poštovanje suštinskih vrijednosti PPF grupe	4
4. Suštinski principi odnosa PPF grupe i trećih strana	5
4.1 Odnosi sa državnim institucijama	5
4.2 Poslovni odnosi i aktivnosti PPF grupe	6
4.3 Sprečavanje praksi korupcije	7
4.4 Mjere protiv pranja novca	7
4.5. Restriktivne mjere i druge međunarodne sankcije	8
4.6 Otkrivanje informacija	8
5. Suštinski principi odnosa unutar PPF grupe, odnosi između saradnika	8
6. Bezbjednost na radu	9
7. Zaštita interesa PPF grupe, njenih saradnika, klijenata i poslovnih partnera	9
7.1 Zaštita povjerljivih i tajnih informacija	9
7.2 Zaštita ličnih podataka	10
7.3 Zaštita intelektualne svojine	10
8. Zaštita životne sredine	10
9. Završne odredbe	10

1. Uvodna izjava

PPF grupa je veoma raznovrsna investiciona grupa, kako u pogledu geografskog prisustva, tako i njenih sektora. Uprkos ovoj značajnoj raznolikosti, PPF grupa je jedinstvena u pogledu poštovanja pravnih propisa, međunarodnih ugovora, etičkih pravila, morala i korektnog komercijalnog ponašanja.

Svrha ovog kodeksa etike (*Etički kodeks*) jeste da identifikuje suštinska pravila koja PPF grupa poštuje u obavljanju svojih svakodnevnih aktivnosti i da uspostavi odgovarajuće obaveze PPF grupe i njenih saradnika prema njima. *Etički kodeks* takođe utvrđuje okvire u okviru kojih će se tumačiti svi drugi interni propisi Kompanije i PPF grupe.

PPF grupa i svi njeni saradnici se, bez izuzetka, pridržavaju *Etičkog kodeksa*. *Etički kodeks* sadrži suštinske principe i vrijednosti kojih se PPF grupa pridržava i koje namjerava da poštuje u budućnosti, koji predstavljaju obavezujući vodič i okvir za PPF grupu i njene saradnike. PPF grupa obezbjeđuje poštovanje pravila i principa ugrađenih u ovaj *Etički kodeks* i ne toleriše njihovo nepoštovanje od strane PPF grupe ili saradnika.

Etički kodeks čini dio Korporativnog programa poštovanja propisa koji je PPF grupa usvojila s obzirom na njen interes da poštuje pravne propise, međunarodne ugovore, etička pravila, moral i korektne komercijalne prakse. Korporativni program poštovanja pravila PPF grupe ne samo da definiše suštinske principe i kodeks ponašanja za PPF grupu i njene saradnike, već dozvoljava i provjeru poštovanja pravila koje je postavila PPF grupa, kao i ispravku nepravilnosti ili bilo kojih pogrešnih ili prekršajnih postupaka.

Lista pravila iz *Etičkog kodeksa* nije i ne može biti potpuna. U pitanjima, situacijama i odnosima koji nisu izričito regulisani *Etičkim kodeksom*, PPF grupa i njeni saradnici ponašaju se i postupaju u skladu s principima i ciljevima *Etičkog kodeksa*, pravnim propisima, međunarodnim ugovorima, etičkim pravilima, moralom i korektnim komercijalnim praksama kako bi sačuvali i dalje razvijali dobro ime i reputaciju PPF grupe.

2. Definicije

U tekstu ovog *Etičkog kodeksa* koriste se sljedeći termini sa navedenim značenjima:

Korporativni program poštovanja pravila – sistem kontrolnih mehanizama čija je svrha sprečavanje nezakonitog i/ili neetičkog ponašanja PPF grupe i njenih saradnika;

Korporativni program internih istraga poštovanja pravila – Alat koji Korporativni program za poštovanje pravila koristi za istrage podnesaka u vezi s poštovanjem ili nepoštovanjem ovog *Etičkog kodeksa* i svih internih politika, pravila, zakona i propisa.

Etički imejl – imejl uveden u svrhu prijema podnesaka, kako je detaljno opisano u sledećem poglavlju;

Glavni CC sektor – pravni sektor kompanije PPF, koji je nadležan da prima i procjenjuje podneske;

CC sektor – sektor relevantne Kompanije, (obično pravni sektor ili sektor za poštovanje korporativnih pravila) nadležan za prihvatanje i procjenu podnesaka koji se odnose na relevantnu Kompaniju ili drugu relevantnu kompaniju u slučajevima kada relevantna Kompanija aktivnosti CC sektora ne sprovode sopstvenim resursima;

Podnesak – nalaz, žalba ili prijava koji se odnosi na poštovanje ili kršenje ovog *Etičkog kodeksa* i svih drugih internih propisa PPF grupe i generalno primjenjivih pravnih propisa;

Saradnik – svaki pojedinac koji je direktno zaposlen u PPF grupi ili koji u okviru aktivnosti postupa u ime ili u korist PPF grupe, uključujući članove obaveznih upravnih tijela, menadžere i spoljne konsultante;

Pravni sektor PPF-a – pravni sektor kompanije PPF a.s., kompetentan da obavlja postupke u okviru Korporativnog sistema poštovanja pravila i Korporativnog procesa internih istraga poštovanja pravila;

Relevantne kompanije – kompanije PPF grupe koje su izričito navedene u Listi relevantnih kompanija a pojam „Relevantna kompanija“ odnosi se na svaku od njih (Telenor Crna Gora nije Relevantna kompanija);

Sankcije – restriktivne mjere i druge međunarodne sankcije: a) u djelokrugu njihovih primjena na članove PPF grupe, njene saradnike ili njihove aktivnosti u skladu sa lokalnim pravnim postupkom koji reguliše takve članove, saradnike i njihove aktivnosti, b) u okviru ugovorno obavezujućih sporazuma;

Lista relevantnih kompanija – lista relevantnih kompanija koja se redovno ažurira i objavljuje na veb-sajtu www.ppf.eu;

PPF grupa – Kompanija i lica koje Kompanija kontroliše pojedinačno i zbirno, u okviru odredbe Odjeljka 74 Zakona br. 90/2012 Coll., o Poslovnim korporacijama, kako je dopunjen;

Kompanija – kompanija PPF grupe N.V., sa svojim registrovanim kancelarijama na adresi Strawinskylaan 933, 1077 XX Amsterdam, registrovana u Privrednom registru Privredne komore Amsterdama, registarski broj 33264887;

Mito – svaki postupak primanja ili davanja nezakonite koristi, nekorektnog postupanja ili postupanja bez zakonske osnove, bez obzira na formu ili način davanja takve koristi ili takvog postupanja.

Menadžer – lice koje na individualnom nivou rukovođenja ima pravo da definiše i zadaje podređenim saradnicima radne zadatke, organizuje, rukovodi i vrši inspekciju njihovog rada i da im za te svrhe daje obavezujuća uputstva;

3. Poštovanje suštinskih vrijednosti PPF grupe

PPF grupa strogo pazi da se u svim oblastima njenog rada i u svim njenim aktivnostima u odnosima sa bilo kojim trećim stranama i organima vlasti, kao i odnosima sa svojim saradnicima, strogo poštuju zakonski propisi i međunarodni ugovori.

PPF grupa uvažava nacionalni zakonski poredak zemalja u kojima posluje i u kojima njene kompanije i saradnici obavljaju svoje aktivnosti ili teritorija koje mogu biti pogođene ili pod uticajem aktivnosti ili ponašanja PPF grupe.

PPF grupa i saradnici obavezni su da se u svim svojim postupcima u ime PPF grupe, u njenim aktivnostima ili aktivnostima u njenu korist, pridržavaju relevantnih zakonskih propisa i standarda i da svojim ponašanjem predstavljaju PPF grupu, i to tako da očuvaju njeno dobro ime i reputaciju, ne dajući razloga za bilo kakve sumnje u pogledu njenih aktivnosti. Isto tako, u okviru svojih privatnih aktivnosti, saradnici će postupati samo i isključivo u skladu sa vrijednostima i pravilima Etičkog kodeksa kako njihovi postupci ne bi nanijeli nikakvu štetu PPF grupi, njenom dobrom imenu i reputaciji.

PPF grupa strogo osuđuje i odbacuje bilo kakve deliktne postupke. PPF grupa i njeni saradnici u obavezi su da se uzdrže od bilo kakvih postupaka ili aktivnosti koje bi se mogle smatrati prekršajnim iz perspektive javnih propisa – kao administrativan prestup ili prekršaj, i imaju obavezu da se uzdrže od bilo kakvih postupaka koji podrazumijevaju krivično gonjenje na osnovu standarda krivičnog prava, a time i od bilo kakvog krivičnog djela.

U slučaju bilo kakve sumnje u pogledu primjene zakonskih propisa na njihove postupke/aktivnosti saradnici su u obavezi da po ovom pitanju konsultuju svoje menadžere, pravni sektor ili sektor

poštovanja pravila relevantne kompanije (ukoliko je takav sektor ustanovljen), pravni sektor ili sektor poštovanja pravila Telenora Crna Gore ili pravni sektor PPF grupe, uvek u skladu sa internim propisima određenim kao Korporativne interne istrage poštovanja propisa. Kako bi saradnici posedovali znanje Korporativnog programa poštovanja pravila i u kako bi se sprečilo njihovo činjenje bilo kakvih deliktnih postupaka, saradnici će redovno pohađati treninge.

Da bi obezbedila efektivnu inspekciju poštovanja *Etičkog kodeksa*, uveden je jednostavan sistem koji saradnicima i trećim stranama omogućava da podnesu prijave; ukoliko podnosilac tako želi, prijava može biti podneta i anonimno. PPF grupa obrađuje prijave bez obzira na to ko je podnosilac i nezavisno od načina na koji su podneti. PPF grupa neće ni na koji način sankcionisati podnošenje podnesaka. Međutim, PPF grupa neće tolerisati namerno materijalno lažne ili šikanirajuće prijave.

Podnesak prvenstveno može biti podnet u relevantnoj kompaniji, i to na sledeće načine:

- Putem lične prijave, upućene saradniku CC sektora,
- putem imejla za etiku relevantne kompanije, navedenom na veb sajtu relevantne kompanije i, ukoliko je uspostavljen, na njenom intranetu.

Za Telenor Crna Gora podnesak mora biti podnjet na e-mejl adresu: compliance@telenor.me.

U slučaju opravdanih razloga ili u slučaju da nije moguće podnijeti podnesak putem relevantne kompanije, podnesak može biti podnjet na nivou PPF Grupe, putem adrese dostupne na www.ppf.eu.

Ukoliko saradnik otkrije ili ima sumnje da u okviru aktivnosti PPF grupe, u njeno ime ili u njenu korist, neko lice ima namjeru da preduzme ili je već preduzelo bilo koje djelo koje je u sukobu sa ovim *Etičkim kodeksom*, a posebno ako ima karakter delikta, to jest krivičnog prekršaja, saradnik je dužan da pomenutu činjenicu saopšti bilo kojim od gore navedenih načina bez nepotrebnog odlaganja. Ispunjavajući tu obavezu, saradnik obezbeđuje da se ne krše zakonski propisi koji se odnose na dato pitanje, to jest propisi koji se odnose na zaštitu povjerljivih, tajnih i sličnih informacija.

Procedura koja se primjenjuje na internu obradu podnesaka detaljno je regulisana internim propisima koji se odnose na Korporativne interne istrage poštovanja pravila, usvojenu na nivou PPF grupe ili na nivou relevantne kompanije.

4. Suštinski principi odnosa PPF grupe i trećih strana

Odnosima sa trećim stranama smatraju se prvenstveno, međutim ne i isključivo, odnosi između PPF grupe i državnih institucija, poslovnih partnera, dobavljača, klijenata, medija i javnosti – to jest svaki odnos koji uključuje PPF grupu ili saradnike u ime PPF grupe, u okviru njenih aktivnosti ili u njenu korist, koji takođe utiče na bilo koju treću stranu. Za svrhe *Etičkog kodeksa*, termin *korisnik* takođe obuhvata potencijalne korisnike.

PPF Grupa ne toleriše i strogo odbacuje namještanje bilo kakvih rezultata ekonomskog upravljanja kompanijom, prezentovanih u bilo koju svrhu.

4.1 Odnosi sa državnim institucijama

PPF grupa saraduje sa državnim institucijama korektno i otvoreno. PPF grupa poštuje nezavisnost i nepristrasnost državnih institucija.

PPF grupa i njeni saradnici nikada i ni pod kojim uslovima ne nastoje da nezakonito utiču na odluke i procedure državnih institucija. Svako potencijalno nastojanje u tom smislu apsolutno se odbacuje i PPF grupa ga neće tolerisati.

PPF grupa poštuje važeće zakonske odluke i obavezujuća uputstva državnih institucija i dosljedno ih primjenjuje.

PPF grupa i njeni saradnici imaju obavezu da izbjegavaju sve postupke ili aktivnosti koje bi mogle da pobude sumnju u karakter uzajamnih odnosa sa licima koja postupaju u ime državnih institucija, to jest u situacijama u kojima pomenuti zvaničnici odlučuju o ugovorima nabavke državnih institucija.

PPF grupa i njeni saradnici imaju obavezu da sarađuju sa državnim institucijama u skladu sa odgovarajućim zakonima. Na osnovu ove saradnje, PPF grupa i njeni saradnici državnim institucijama pružaju precizne, istinite i ažurne informacije i prateća dokumenta koja su potrebna za njihovo odlučivanje ili proceduru.

4.2 Poslovni odnosi i aktivnosti PPF grupe

Interes PPF grupe je da se tržišta na kojima PPF grupa posluje razvijaju na slobodan i neometan način i da se u okviru svojih poslovnih aktivnosti Grupa pridržava svih zakonskih propisa koji se odražavaju na njeno poslovanje.

U odnosima sa dobavljačima, poslovnim partnerima i klijentima, PPF grupa i saradnici uvijek strogo poštuju relevantne zakonske propise.

U odnosima sa dobavljačima, poslovnim partnerima i klijentima, PPF grupa i njeni saradnici, u okviru poslovnih i marketinških aktivnosti, navode samo istinite i neiskrivljene informacije. Saradnici posebno imaju obavezu da navode istinite informacije o učinku i rezultatima koje postiže PPF grupa i informacijama o činjenicama relevantnim za odluke dobavljača ili poslovnih partnera PPF grupe, kao i da ne prikrivaju nikakve odlučujuće okolnosti. Odredbe člana 4.6 (Otkrivanje informacija) i člana 7.1 (Zaštita povjerljivih i tajnih informacija) ne idu na štetu prethodne rečenice.

Prije obavljanja bilo koje transakcije, relevantni saradnici imaju obavezu da saznaju sve relevantne zakonske propise (a posebno ako je u pitanju neka međunarodna transakcija) i da pomenute propise poštuju u poslovanju PPF grupe. Prije obavljanja neke transakcije, relevantni saradnici obavezni su da, u okviru svojih mogućnosti, pribave uvjerenja da poslovni partner nije uključen ni u kakvu nezakonitu aktivnost, da su resursi tog poslovnog partnera legalni i da zatvaranje transakcije nije suprotno odredbama člana 4.5 (Restriktivne mjere i druge međunarodne sankcije).

Saradnici pribavljaju informacije o konkurenciji i klijentima samo na način koji je u skladu sa zakonskim propisima i iz legalnih izvora. U okviru svojih delatnosti, PPF grupa i saradnici nikada svesno ne navode netačne ili iskrivljene informacije o konkurenciji, njenim proizvodima i uslugama.

Saradnicima je zabranjeno da sklapaju sporazume sa konkurencijom, bilo usmene, pisane, bilo one koji im se mogu pripisati, formalne ili neformalne, u odnosu na bilo koji aspekt konkurencije, to jest u vezi sa cijenama, uslovima prodaje, asortimanom proizvoda, preferencijalnim uslovima isporuke robe ili pružanja usluga, ili bilo koji dogovor koji može imati zabranjeni uticaj na konkurenciju. Saradnici su u obavezi da izbjegavaju sve postupke koji bi se mogli ocijeniti kao pokušaj PPF grupe da zadobije neopravdanu prednost u dodjeljivanju javnih ugovora na javnim tenderima ili javnoj licitaciji, ili da utiče na njihovo odvijanje.

Sklapanjem ugovornih odnosa sa dobavljačima i poslovnim partnerima PPF grupa i njeni saradnici nastoje da u svaku odredbu ugovora uključe obavezu poštovanja najmanje minimalnih standarda pravila etike, morala i principa korektnog komercijalnog ponašanja, kao i sankcije, ukoliko ugovorni partner pomenutu obavezu prekrši, na primjer obavezu nadoknade nanesene štete ili potencijalno mogućnost PPF grupe da raskine ugovorni odnos sa dobavljačem i poslovnim partnerom (na osnovu obavještenja o raskidu ili povlačenju iz sporazuma).

Za tu svrhu, PPF grupa pripremila je standardnu formu ugovorne odredbe čiju upotrebu ohrabruje. Standardna forma preporučene ugovorne odredbe čini prilog uz ovaj *Etički kodeks*.

Poželjno je da ova standardna forma ugovorne odredbe bude ugrađena, ali ona nije obavezan sadržaj uslova ugovora/sporazuma koji PPF grupa sklapa. Od stava druge ugovorne strane zavisi da li će pomenuta ugovorna odredba biti ugrađena u neki sporazum.

4.3 Sprečavanje praksi korupcije

PPF grupa apsolutno odbacuje svaki čin primanja ili pružanja nezakonite koristi, neovlašćenog postupanja bez zakonskih osnova, bez obzira na formu i način davanja takve koristi ili postupanje (u daljem tekstu „mito“). Svako postupanje koje uključuje ili ne uključuje gotovinu, bilo da je direktno ili indirektno a čiji je cilj stvaranje profita ili održavanje poslovanja na neki drugi način, osim sopstvenim ekonomskim učinkom, uticanje na poslovnu odluku ili odluku druge vrste, kao i/ili dogovaranje nekorektne prednosti smatraće se mitom.

Prije davanja ili primanja poklona ili bilo kog drugog činjenja (npr. plaćanje usluga), saradnici su u obavezi da nauče relevantna pravila zakonskih propisa, internih propisa PPF grupe i internih propisa poslovnog partnera, ako ih odnosni poslovni partner ima, kao i kulturnih i društvenih konvencija.

Neovlašćenim činjenjem neće se smatrati primanje ili davanje poklona u skladu sa standardnom tržišnom praksom u cilju promocije ili podrške dobrom imenu PPF grupe, ako ono nije povezano s nezakonitim ili neetičkim postupanjem i ako karakter, vrijednost i učestalost davanja takvog poklona nisu neprimjereni s obzirom na relevantne okolnosti. Međutim, davanje poklona ili drugo činjenje trećem licu čija vrijednost premašuje CZK 5.000 (ili ekvivalent te sume u stranoj valuti) uvijek mora unaprijed da odobri menadžer relevantnog sektora PPF grupe, a troškovi povezani sa davanjem poklona ili drugo činjenje moraju uvijek biti evidentirani, uključujući i identitet primaoca, razlog i svrhu davanja poklona, i to tako da se relevantna evidencija može provjeriti u bilo kom trenutku unazad, a okolnosti pruženog poklona ili činjenje unazad razmotriti.

Saradnik ima obavezu da obavijesti relevantnog menadžera o svakom pokušaju treće strane da utiče na aktivnosti, stavove ili odluke saradnika u okviru PPF grupe. Saradnik je takođe u obavezi da obavijesti menadžera saradnika, ili i CC sektor ili i glavni CC sektor da su učinjeni ili mogu biti učinjeni postupci, koji po osnovu svog karaktera, predstavljaju dijela korupcije.

4.4 Mjere protiv pranja novca

Pranje novca je proces putem kojeg se krije profit stečen nezakonitim aktivnostima, onemogućava pronalaženje izvora takvog profita i vlasnika koji se njime okoristio ili se mijenja karakter tog profita tako da djeluje kao zakoniti profit.

PPF grupa i njeni saradnici strogo se pridržavaju svih zakonskih propisa koji su usmjereni protiv pranja novca, finansiranja bilo kojih nezakonitih aktivnosti i borbu protiv terorizma i podrške istom.

PPF grupa saraduje samo sa klijentima i poslovnim partnerima čiji se poslovni planovi, prema saznanjima PPF grupe/saradnika, finansiraju iz legalnih izvora.

U toku transfera sredstava koje vrši PPF grupa u okviru svojih aktivnosti ili interesa, relevantni saradnik ima obavezu da propisno odredi primaoca transfera i svrhu za koju je transfer obezbijeđen.

Svi transferi sredstava koje izvrši PPF grupa u okviru svojih aktivnosti propisno se evidentiraju u relevantnoj dokumentaciji.

U okviru svojih mogućnosti, saradnici su obavezni da potvrde da li su aktivnosti odabranog poslovnog partnera legalne i da li sredstva takvog poslovnog partnera potiču iz legalnih izvora. Za tu svrhu, saradnici prikupljaju i čuvaju dokumenta i informacije koje se odnose na poslovne partnere i obavljene transakcije.

4.5. Restriktivne mjere i druge međunarodne sankcije

PPF grupa i njeni saradnici pridržavaju se restriktivnih mjera i drugih međunarodnih sankcija; a) u okviru njihove primjene na članice PPF grupe, njene saradnike ili njihove aktivnosti u skladu sa lokalnim pravnim poretkom koji reguliše takve članice, saradnike i njihove aktivnosti; i b) u okviru ugovorno obavezujućih sporazuma (u daljem tekstu „sankcije“);

Kao predostrožnost, PPF Grupa postupa na način tako da sebe, direktno ili indirektno, ne izlaže neopravdano riziku kršenja sankcija.

Relevantne kompanije, preko svojih CC sektora ili na drugi način, uložice svoje najbolje napore u procesu praćenja sankcija i sa njima povezanim rizicima. Relevantne kompanije će usvojiti i primjeniti mjere i procedure u slučaju da su neophodne kako bi se sprečili i izbjegli rizici koji se odnose na sankcije.

U slučaju da je saradnik svjestan bilo kog rizika koji se odnosi na sankcije ili ima sumnje u vezi s njima, čak i ukoliko je u pitanju samo hipotetički rizik, on/ona je u obavezi da o tome obavijesti menadžera saradnika, ili i CC sektor ili i glavni CC sektor.

4.6 Otkrivanje informacija

PPF grupa saopštava informacije čije otkrivanje zahtjevaju zakonski propisi, na propisan i blagovremen način. Ostale informacije PPF grupa saopštava uz poštovanje principa otvorenosti u mjeri u kojoj se to smatra odgovarajućim u relevantnoj situaciji. PPF grupa uvažava činjenicu da otkrivene informacije uvijek moraju biti tačne, istinite i potvrđene.

Samo direktor sektora za odnose sa javnošću PPF grupe komunicira sa medijima u ime PPF grupe; za relevantne kompanije mogu da komuniciraju i saradnici relevantnih sektora uspostavljenih za ove svrhe na osnovu internih propisa relevantnih kompanija.

Saradnici nemaju pravo da individualno pružaju medijima bilo koje informacije o PPF grupi, niti da takve informacije otkrivaju bilo kojim kanalima komunikacija, uključujući društvene mreže.

Relevantni saradnik ima obavezu da obavesti menadžera, pravni sektor ili sektor za poštovanje korporativnih pravila relevantne kompanije, pravni sektor PPF-a ili neposredno direktora za odnose sa javnošću PPF grupe o izjavi za medije bilo kog saradnika, čiji je predmet zahtjev za pružanje informacija o PPF grupi ili njenim aktivnostima i saradnji s poslovnim partnerima.

5. Suštinski principi odnosa unutar PPF grupe, odnosi između saradnika

Odnosima unutar PPF grupe smatraju se odnosi između kompanija PPF grupe, odnosi između PPF grupe i njenih saradnika, kao i odnosi između samih saradnika.

PPF grupa i njeni saradnici poštuju važeće zakonske i interne propise koji utiču na interne odnose u PPF grupi i odnose između saradnika. PPF grupa ne dozvoljava nikakav oblik diskriminacije saradnika, čak ni u odnosu na dodjelu posla i utvrđivanje njegove cijene. Svi menadžeri imaju obavezu da poštuju te principe u okviru njihovog pristupa saradnicima.

PPF grupa poštuje privatnost svojih saradnika.

PPF grupa ne dozvoljava nikakvo uznemiravanje, zastrašivanje, prinudni ili nezakoniti rad.

Menadžeri imaju obavezu da organizuju propisno upoznavanje i profesionalnu obuku za podređene saradnike, što uključuje učešće saradnika u treninzima koje organizuju relevantne kompanije u okviru prevencije postupaka i aktivnosti kojima se krše principi i pravila ovog *Etičkog kodeksa*.

Saradnici štite i uvažavaju ličnost i privatnost svojih kolega do krajnje mjere. Nedopustivo je razgovarati sa drugim saradnicima na neprimjeren, agresivan ili omalovažavajući način ili ih na bilo koji način maltretirati, zastrašivati ili ponižavati, verbalno ili fizički.

Nedopustivo je stavljati saradnike u nepovoljan položaj na bilo koji način ukoliko su ukazali na kršenje radnih, internih ili drugih zakonskih propisa ili ako su uputili podnesak ili bilo koji predlog za poboljšanje aktivnosti i procedura PPF grupe.

6. Bezbjednost na radu

PPF grupa smatra bezbjednost na radu i zaštitu zdravlja i zdravstvenu prevenciju saradnika jednim od svojih prioriteta. PPF grupa i saradnici obezbjeđuju da se u oblasti bezbjednosti na radu poštuju svi zakonski i interni propisi PPF grupe, kao i da se temeljno sprečavaju šteta i povrede koje kršenje tih propisa može prouzrokovati. Menadžeri i saradnici sistematski uklanjaju sve potencijalne rizike u vezi sa aktivnostima na radnom mjestu.

PPF grupa usvaja odgovarajuće preventivne, bezbjednosne mjere kako bi zaštitila zdravlje svojih saradnika i ažurira pomenute mjere, ukoliko je to potrebno. Za ovu svrhu, PPF grupa, između ostalog, organizuje prigodne treninge, prakse i ispite koji se odnose na bezbjednost na radu za saradnike.

Obraćajući dužnu pažnju, PPF grupa prihvata predloge saradnika za povećanje nivoa bezbjednosti i zaštite zdravlja na radu, obrađuje ih i procjenjuje i usvaja relevantne mjere u ovoj oblasti, ako su opravdane. Svaki saradnik ima pravo da podnese podnesak u skladu sa stavom iznijetim gore.

Ukoliko saradnik ima sumnje da su pravni propisi u oblasti bezbjednosti na radu prekršeni ili da postoji neposredna pretnja takvog kršenja, saradnik je dužan da o pomenutim činjenicama obavijesti relevantnog menadžera i/ili sektor pravnih poslova/glavni sektor pravnih poslova.

7. Zaštita interesa PPF grupe, njenih saradnika, klijenata i poslovnih partnera

PPF grupa usvaja odgovarajuće mjere zaštite svih povjerljivih internih informacija PPF grupe i sa podacima o saradnicima ili trećim stranama postupa strogo u skladu sa zakonskim propisima i međunarodnim ugovorima, uz maksimalnu pažnju i odgovornost, čak i kada su u pitanju bilo kakve komunikacije sa trećim stranama.

PPF grupa čuva povjerljivost osjetljivih i privatnih podataka o svojim saradnicima, klijentima i poslovnim partnerima koje je pribavila u vezi sa svojim aktivnostima.

PPF grupa usvaja odgovarajuće mjere za zaštitu prava PPF grupe koja proističu iz intelektualne svojine i poštuje autorska prava.

7.1 Zaštita povjerljivih i tajnih informacija

PPF grupa osigurava ne samo zaštitu osjetljivih i povjerljivih informacija PPF grupe, već i svih drugih informacija o saradnicima, klijentima i poslovnim partnerima.

Saradnici obezbjeđuju da u okviru svojih aktivnosti i tokom razgovora o nekoj poslovnoj transakciji, trećoj strani komuniciraju samo one podatke koji se odnose na tu aktivnost ili transakciju i koji su neophodni. Saradnici obezbjeđuju da obaveza treće strane o čuvanju povjerljivosti komuniciranih informacija bude dio komunikacije sa trećom stranom ili dio ugovornog odnosa. Saradnici će se pobrinuti da se u okviru svojih aktivnosti ne mješaju ni u kakvu komunikaciju koja nije upućena njima.

Ukoliko saradnik sumnja da su osjetljivi ili povjerljivi podaci otkriveni ili zloupotrebjeni, ili da postoji neposredna pretnja takvog otkrivanja ili zloupotrebe, saradnik je dužan da o pomenutim činjenicama, bez nepotrebnog odlaganja, obavijesti relevantnog menadžera i/ili sektor pravnih poslova/ glavni sektor pravnih poslova.

7.2 Zaštita ličnih podataka

Ličnim podacima smatraju se svi lični podaci saradnika, klijenata, poslovnih partnera ili bilo kojih drugih subjekata koje je pribavila PPF grupa. PPF grupa i njeni saradnici temeljno se pridržavaju svih propisa koji se odnose na zaštitu ličnih podataka.

Svaki saradnik je dužan da temeljno štiti sve lične podatke za koje je saznao iz svojih aktivnosti i da ih pruža samo licima koja imaju pravo na njih u skladu sa relevantnim zakonskim propisima ili pisanom saglasnošću relevantnog lica.

Ukoliko saradnik ima sumnje da su lični podaci otkriveni ili zloupotrebjeni, ili da postoji neposredna pretnja takvog otkrivanja ili zloupotrebe, saradnik je dužan da o pomenutim činjenicama, bez nepotrebnog odlaganja, obavijesti relevantnog menadžera i/ili sektor pravnih poslova/ glavni sektor pravnih poslova.

7.3 Zaštita intelektualne svojine

PPF grupa i njeni saradnici temeljno štite prava koja proističu iz intelektualne svojine i poštuju sve primjenjive zakonske propise i međunarodne ugovore koji se odnose na ovu oblast.

Svi saradnici imaju obavezu da štite prava intelektualne svojine koja je u vlasništvu PPF grupe.

Svi saradnici imaju obavezu da poštuju autorska prava drugih subjekata i da uvek obezbijede pravo da koriste određene radove.

Ukoliko neki saradnik sumnja da su prava koja proističu iz intelektualne svojine povređena ili mogu biti povređena, u obavezi je da o pomenutim činjenicama, bez nepotrebnog odlaganja, obavijesti relevantnog menadžera i/ili sektor pravnih poslova/ glavni sektor pravnih poslova.

8. Zaštita životne sredine

PPF grupa u potpunosti je svjesna svoje odgovornosti prema životnoj sredini i strogo se pridržava svih primjenjivih zakonskih propisa koji regulišu zaštitu životne sredine.

PPF grupa redovno analizira uticaje svojih aktivnosti na životnu sredinu, usvaja odgovarajuće mjere za zaštitu životne sredine i redovno ažurira takve mjere.

U svojim aktivnostima PPF grupa svodi na najmanju moguću mejru upotrebu toksičnih ili drugih opasnih supstanci i materijala i obezbjeđuje relevantno upravljanje toksičnim ili opasnim supstancama ili materijalima. PPF grupa nastoji da koristi samo one procedure i tehnologiju koje su zdrave za životnu sredinu.

Ukoliko saradnik na radnom mjestu registruje događaj koji bi mogao imati negativnog uticaja na životnu sredinu, dužan je da o toj činjenici, bez nepotrebnog odlaganja, obavijesti relevantnog menadžera i/ili sektor pravnih poslova/ glavni sektor pravnih poslova.

9. Završne odredbe

Etički kodeks reguliše sve aktivnosti, odluke i korake PPF grupe i njenih saradnika. PPF grupa i njeni saradnici obavezni su da poštuju *Etički kodeks* u punoj mjeri.

PPF grupa redovno razmatra i ažurira *Etički kodeks*, kako bi odrazio tekuće društvene potrebe, potrebe PPF grupe i njenih saradnika.

Standardna forma ugovorne odredbe iz Člana 4.2 *Etičkog kodeksa* čini prilog ovog *Etičkog kodeksa*.

Ovaj *Etički kodeks* stupa na snagu 03.12.2018. godine.

Postojeća formulacija *Etičkog kodeksa* dostupna je na www.telenor.me.

**STANDARDNA FORMA UGOVORNE ODREDBE PREMA
ČLANU 4.2 ETIČKOG KODEKSA TELENORA CRNE GORE
(PPF GRUPE)**

Telenor Crne Gore je usvojio i poštuje interni kompanijski program poštovanja propisa, koji je osmišljen na način da se aktivnosti Telenora Crne Gore pridržavaju pravila etike, morala, važećih zakonskih propisa i međunarodnih ugovora, uključujući i mjere čiji je cilj da se spriječi i otkrije njihovo kršenje [(Kompanijski program poštovanja propisa)].

[*Ugovorni partner*] (i svaki pojedinac ili pravni subjekat koji saraduje s pomenutim Ugovornim partnerom i koji se koristi za ispunjavanje obaveza iz ovog ugovora ili u pogledu njegovog zaključenja i realizacije, to jest zaposleni, predstavnici ili spoljni saradnici, u daljem tekstu nazvani Podizvođači) sam poštuje i pridržava se, i obezbeđuje da njegovi Podizvođači poštuju i pridržavaju se važećih zakonskih propisa, uključujući međunarodne ugovore, suštinske moralne i etičke principe. [*Ugovorni partner*] odbacuje sve deliktne postupke i uzdržava se od činjenja istih. Naime, [*Ugovorni partner*] neće dozvoliti, odobriti niti dopustiti bilo koji direktan ili indirektan postupak koji bi imao za rezultat kršenje bilo kog važećeg zakonskog propisa koji se odnosi na mito ili korupciju od strane [*Ugovornog partnera*] ili bilo kog od njegovih zaposlenih, predstavnika ili Podizvođača. Ova obaveza se, međutim ne i isključivo, takođe odnosi na svaki nezakoniti uticaj, nezakonitu isplatu/isplate bez pravnog osnova ili obezbeđivanje takvog svojstva javnim službenicima, predstavnicima javnih vlasti, porodicama ili bliskim prijateljima. Ukoliko [*Ugovorni partner*] postupa za Telenor Crne Gore ili u njegovo ime, [*Ugovorni partner*] će dokazati da poštuje sve gore navedene principe i obezbijediti da njegovi zaposleni i Podizvođači, kroz aktivnosti treninga i nadgledanja, budu svjesni i postupaju u skladu sa gore iznijetim principima, i obezbijediti, prvenstveno kroz aktivnosti treninga i nadgledanja, da njegovi zaposleni i Podizvođači budu svjesni iznijetih principa i postupaju u skladu sa njima.

Telenor Crne Gore i PPF Grupa i/ili njihove ovlašćene treće strane, imaju pravo da nadgledaju i procjenjuju usaglašenost [*Ugovornog partnera*] i Podizvođača sa važećim pravnim propisima i principima Etičkog kodeksa, obavljanjem planiranih ili nenajavljenih inspekcija na licu mjesta. Takve inspekcije mogu uključivati obavljanje razgovora i pregled relevantnih podataka i dokumenata, i mogu biti obavljene ili u prostorijama [*Ugovornog partnera*] i/ili na drugoj lokaciji gdje se obavlja rad za ili u ime [*Ugovornog partnera*]. [*Ugovorni partner*] će saradivati u inspekciji. Inspekcije će se obavljati uz dužno uvažavanje svih legitimnih preokupacija [*Ugovornog partnera*] u pogledu poslovnih tajni i ometanja poslovanja.